

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 15.02.1984, sp. zn. 3 Tz 2/84, ECLI:CZ:NS:1984:3.TZ.2.1984.1

Číslo: 16/1985

Právní věta: Jestliže pachatel prodá televizor v hodnotě 3100,- Kčs, který užívá na základě smlouvy o užívání s organizací Tesla-Multiservis, dopouští se trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. K hodnocení materiální podmínky trestného činu v takovém případě.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 15.02.1984

Spisová značka: 3 Tz 2/84

Číslo rozhodnutí: 16

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132 odst. 1 písm. b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 16/1985 sb. rozh.

Jestliže pachatel prodá televizor v hodnotě 3100,- Kčs, který užívá na základě smlouvy o užívání s organizací Tesla-Multiservis, dopouští se trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák.

K hodnocení materiální podmínky trestného činu v takovém případě.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 15. 2. 1984 sp. zn. [3 Tz 2/84.](#))

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek okresního soudu v Tachově ze dne 23. června 1983 sp. zn. 2 T 112/83 i usnesení krajského soudu v Plzni ze dne 9. září 1983 sp. zn. 5 To 349/83 a okresnímu soudu v Tachově přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Tachově z 23. června 1983 sp. zn. 2 T 112/83 byl obviněný V. S. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví

podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák., jehož se měl dopustit tím, že v přesně nezjištěné době v červenci 1981 z Boru u Tachova přemístil do Horních Kozolup a pak prodal M. Š. televizor značky Tesla, typ Aurora J 2, výrobní číslo 1633368, ačkoli televizor nebyl jeho a získal ho jen do užívání na základě smlouvy o užívání televizoru uzavřené s podnikem Tesla-Multiservis, a tím způsobil jmenované organizaci škodu ve výši 3100,- Kčs.

Odvolání okresního prokurátora v Tachově podané proti citovanému rozsudku zamítl podle § 256 tr. ř. krajský soud v Plzni usnesením z 9. září 1983 sp. zn. 5 To 349/83.

V šestiměsíční lhůtě od právní moci (§ 272 tr. ř.) podal v neprospěch obviněného V. S. generální prokurátor ČSR proti usnesení krajského soudu v Plzni stížnost pro porušení zákona. Vytkl, že okresní soud v Tachově i krajský soud v Plzni porušily zákon, pokud v žalovaném skutku neshledaly trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. V této souvislosti generální prokurátor ČSR zdůrazňoval zejména okolnost, že v době činu byl televizor nadále majetkem podniku Tesla-Multiservis.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

V souladu s výsledky provedeného dokazování okresní soud v Tachově zjistil, že obviněný V. S. prodal M. Š. televizor, který měl v užívání na základě smlouvy uzavřené s organizací Tesla-Multiservis.

Vzhledem k tomu, že obviněný jinému občanu prodal televizor, který mu byl socialistickou organizací pouze svěřen do užívání, dospěl okresní soud v Tachově k závěru, že jednáním obviněného byly naplněny formální znaky trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. Podle názoru okresního soudu v Tachově však nebyl naplněn materiální znak trestného činu, totiž nebezpečnost činu pro společnost. Tento svůj závěr okresní soud v Tachově odůvodnil odkazem na smluvní podmínky vztahu obžalovaného a organizace Tesla-Multiservis, které organizaci zabezpečovaly úhradu televizoru a vylučovaly vznik škody na majetku v socialistickém vlastnictví.

Krajský soud v Plzni na podkladě úvah o právních důsledcích zrušení smlouvy mezi obviněným a organizací Tesla-Multiservis před uplynutím dohodnuté doby 60 měsíců dovedl, že jednání obviněného nenaplněovalo ani po formální stránce znaky trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák.

S těmito právními názory se Nejvyšší soud ČSR nemohl ztotožnit.

Rozhodnou okolností je skutečnost, že uzavřením smlouvy o užívání televizoru mezi organizací Tesla-Multiservis a občanem a instalací televizoru na smluveném místě se občan nestává vlastníkem televizoru. Televizor nadále zůstává majetkem organizace, která také má po celou smluvní dobu pěti let určité povinnosti týkající se péče o instalovaný televizor. Na druhé straně také uživatel televizoru má na podkladě uzavřené smlouvy četné povinnosti, které se vztahují zejména k řádnému opatrování televizoru a k jeho ochraně před poškozením, ztrátou, zcizením nebo zničením, a je odpovědný za všechny škody, které na televizoru vzniknou jeho zaviněním. Zvláště je smluvními podmínkami uložena uživateli televizoru povinnost nepřemísťovat televizor ze smluveného místa instalace a nestěhovat ho bez souhlasu organizace. Občanu, který uzavře s organizací Tesla-Multiservis smlouvu o užívání televizoru, jsou tedy smluvními podmínkami uloženy takové povinnosti a omezení, z jejichž povahy a rozsahu je zřejmé, že v jeho vztahu k televizoru nemůže jít o vztah vlastnický. Výslovně to ostatně vyplývá i z označení uzavřené smlouvy („smlouva o užívání televizoru“) a z její dikce, která

občana uvádí jako „uživatele“ a závazek organizace uvádí jako „předání televizoru do užívání“.

Skutečnost, že televizor byl i po uzavření smlouvy mezi obviněným a organizací Tesla-Multiservis a po instalaci na smluveném místě vlastnictvím organizace, byla dosavadním průběhu trestního stíhání náležitě zjištěna již z obsahu smluvních podmínek. Sám obviněný připustil, že si byl uvedené skutečnosti vědom.

Z provedených důkazů vyplývají některé závažné okolnosti, které okresní soud v Tachově ani krajský soud v Plzni při právním posouzení skutku vůbec nebraly v úvahu. Oba soudy jednostranně zdůrazňovaly smluvní zajištění majetkových nároků organizace Tesla-Multiservis při zániku smlouvy.

Obviněný V. S. převzal televizor do užívání 11. ledna 1980. Smluvenou měsíční úhradu platil organizaci Tesla-Multiservis do dubna 1980. Televizor prodal M. Š. 15. června 1981 za částku 1000,- Kčs pod vlivem nedostatku a momentální potřeby peněz. Tím se o televizor úplně přestal zajímat a nadále neplatil smluvenou měsíční úhradu, i když mu M. Š. při přebírání televizoru řekl, aby si měsíční splátky platil sám. Obviněný poukázal organizaci Tesla-Multiservis na uspokojení jejich nároků požadovaných 6032,- Kčs až

11. února 1983, tedy po zahájení trestního stíhání a poté, co organizace podala proti obviněnému u obvodního soudu pro Prahu 1 občanskoprávní žalobu o zaplacení částky 6032,- Kčs.

Uvedené okolnosti svědčí o tom, že obviněný si chtěl prodejem televizoru, který byl majetkem organizace Tesla-Multiservis, opatřit peníze pro svou vlastní potřebu, aniž měl zároveň úmysl plnit povinnosti vyplývající z uzavřené smlouvy, zejména platit měsíční úhradu.

Navíc obviněný neodstoupil od smlouvy, k čemuž byl oprávněn podle čl. IV odst. 3 smluvních podmínek, jestliže by z vážných důvodů nebylo na něm možno požadovat, aby ve smlouvě pokračoval. Od smlouvy v době posuzovaného činu neodstoupila ani organizace, která by tak podle čl. IV odst. 2 písm. b) smluvních podmínek mohla učinit, pokud by uživatel neplnil povinnosti a závazky, k nimž se uzavřenou smlouvou zavázal.

V době činu tedy nedošlo k zániku smlouvy žádným ze způsobů, s nimiž čl. IV odst. 4 smluvních podmínek spojuje povinnost uživatele do osmi dnů mimo jiné buď vrátit přijímač určenému středisku organizace Tesla-Multiservis a zaplatit náklady spojené s opravou přijímače, bude-li přijímač vrácen poškozený, nebo zaplatit hodnotu přijímače ke dni zrušení smlouvy, nebude-li přijímač vrácen středisku organizace Tesla-Multiservis.

Pro to, aby si obviněný přivlastnil televizor a jeho prodejem jinému občanovi s televizorem naložil jako s vlastním, nebyly z hlediska smluvních podmínek splněny žádné předpoklady. Tím, že si obviněný uvedeným způsobem televizor přivlastnil za situace, kdy dlouhodobě neplnil své smluvní závazky, zejména povinnost platit měsíční úhrady, a kdy ani neměl v úmyslu tyto své povinnosti plnit, zároveň způsobil na majetku organizace Tesla-Multiservis škodu ve výši odpovídající ceně televizoru v době činu (zjištěné posudkem znalce). V tomto ohledu je nerozhodné, že z uzavřené smlouvy o užívání televizoru vyplývala odpovědnost obviněného za způsobenou škodu a jeho povinnost takovou škodu nahradit. Skutečnost, že obviněný poukázal v průběhu trestního stíhání a po podání občanskoprávní žaloby organizace Tesla-Multiservis této organizaci požadovanou částku, lze pokládat jen za náhradu škody způsobené trestným činem. Tato okolnost může mít vliv na stanovení stupně nebezpečnosti trestného činu pro společnost a na výměru trestu, ale nemůže obviněného zbavit odpovědnosti za trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák.

Bylo tedy v rozporu se zákonem, pokud okresní soud v Tachově zprostil obviněného V. S. obžaloby

pro uvedený trestný čin. Stejně tak odporovalo zákonu, jestliže krajský soud v Plzni zamítl odvolání okresního prokurátora v Tachově jako nedůvodné.